



**Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej**  
Polish Association of Applied Linguistics [www.ptls.uw.edu.pl](http://www.ptls.uw.edu.pl)

# 26. Konferencja Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej

Pod patronatem honorowym  
JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego  
prof. dr hab. inż. Tadeusza Kuczyńskiego

7-8 kwietnia 2017

Uniwersytet Zielonogórski, Kampus B  
Budynek Główny, al. Wojska Polskiego 69



UNIWERSYTET  
ZIELONOGÓRSKI



Piątek, 7 kwietnia

9:00 – 9:30	<b>otwarcie konferencji (Aula C, Budynek Główny, Kampus B)</b> <b>prof. Sambor Grucza</b> (Przewodniczący PTLŚ), <b>prof. Paweł Zimniak</b> (Dyrektor IFG), <b>prof. Tadeusz Kuczyński</b> (JM Rektor UZ), <b>prof. Sławomir Kufel</b> (Dziekan Wydziału Humanistycznego)		
9:30 – 10:00	<b>prof. dr hab. Franciszek Grucza:</b> Komunikologia antropocentryczna		
10:00 – 10:30	<b>prof. dr hab. Michał Kotin:</b> Ontologia lingwistyczna a rozwój języków ludzkich		
10:30 – 11:00	<b>Przerwa na kawę (Palmiarnia UZ)</b>		
	<b>G 1 (Aula C)</b>	<b>T 1 (Aula B)</b>	<b>LL 1 (sala 8)</b>
Prowadzenie:	prof. Paweł Bąk	Prowadzenie:	dr hab. Monika Płużyczka
11:00 – 11:20	<b>dr hab. Paweł Szerszeń:</b> Na czym polega „lingwistyczna inteligencja” współczesnych systemów glottodydaktycznych? Adaptacyjność w skali mikro- i makro w obecnych rozwiązaniach e-learningowych	11:00 – 11:20	<b>prof. Jolanta Lubocha-Kruglik:</b> Leksyka specjalistyczna w tekście literackim a kompetencje tłumacza (na materiale polskich przekładów powieści kryminalnych Aleksandry Marininy)
11:20 – 11:40	<b>prof. Hadrian Lankiewicz:</b> Sukces w nauce języka obcego w świetle podejścia ekologicznego	11:20 – 11:40	<b>dr Paulina Borowczyk:</b> Przekład audiowizualny w kontekście komunikacji międzykulturowej
11:40 – 11:50	DYSKUSJA	11:40 – 11:50	DYSKUSJA
11:50 – 12:10	<b>dr Anna Pol:</b> Nauczanie języków specjalistycznych wspomaganie TIK jako nowoczesna forma autonomicznego kształcenia akademickiego	11:50 – 12:10	<b>dr Mieczysław Nasiadka:</b> Typy translatorów automatycznych w tłumaczeniu metafor
12:10 – 12:30	<b>dr Izabela Orchowska:</b> Kształcenie nauczycieli języków obcych jako interdyscyplinarny przedmiot poznania naukowego z perspektywy metaglottodydaktyki	12:10 – 12:30	<b>dr Emil Lesner:</b> O tworzeniu i tłumaczeniu "easter eggów" na przykładzie tytułów zadań z trylogii gier komputerowych "Wiedźmin" i ich przekładu na język niemiecki
12:30 – 12:40	DYSKUSJA	12:30 – 12:40	DYSKUSJA
			11:20 – 11:40
			<b>dr Joanna Osiejewicz</b> <b>prof. Roman Wieruszewski:</b> Znaczenie i rola języka w funkcjonowaniu międzynarodowych mechanizmów ochrony praw człowieka
			<b>dr Agnieszka Malicka:</b> Kilka uwag dotyczących praktycznych aspektów nauczania studentów prawa prawniczego języka niemieckiego
			11:40 – 11:50
			DYSKUSJA
			11:50 – 12:10
			<b>prof. Jarosław Kuczer:</b> <i>Herrenstand – Panský stav – stan panów.</i> Trudności w tłumaczeniu i wprowadzaniu do obiegu naukowego pojęć historycznych o złożonym charakterze prawn-administracyjnym i społeczno-kulturowym
			12:10 – 12:30
			<b>dr Norbert Banaszak:</b> Konstytucje w Republice Federalnej Niemiec - różnorodność pojęć, czy treści?
			DYSKUSJA
			12:30 – 12:40
			DYSKUSJA
12:40 – 14:00	<b>Przerwa na lunch (Palmiarnia UZ)</b>		



<p>Prowadzenie: 14:00 – 14:20</p> <p>14:20 – 14:40</p> <p>14:40 – 14:50 14:50 – 15:10</p> <p>15:10 – 15:30</p> <p>15:30 – 15:40</p>	<p><b>G 2 (Aula C)</b> dr hab. Paweł Szerszeń <b>prof. Joanna Zawodniak, dr Mariusz Kruk:</b> Rozważania o zmiennym charakterze motywacji na lekcji języka angielskiego jako obcego wśród uczniów szkoły ponadgimnazjalnej <b>dr Elżbieta Jastrzębska:</b> Wykorzystanie strategii twórczych w kształceniu językowym (na przykładzie języka francuskiego) DYSKUSJA <b>dr Anna Szczepaniak-Kozak, dr Emilia Wąsikiewicz-Firlej:</b> Kompetencja pragmatyczna nauczycieli języka angielskiego <b>dr Monika Janicka:</b> Indywidualizacja na lekcjach języka obcego – utopia czy konieczność? DYSKUSJA</p>	<p><b>T 2 (Aula B)</b> prof. Jolanta Lubocha-Kruglik <b>dr Joanna Pędzisz:</b> Wpływ kompetencji dyskursywnej na rozwój sprawności translatorskich w zakresie tłumaczenia symultanicznego <b>dr Mariusz Marczak:</b> Rozwijanie umiejętności miękkich w telekolaboracyjnych projektach tłumaczeniowych: narzędzia korpusowe, czyli od doświadczenia po refleksję DYSKUSJA <b>mgr Monika Nader-Cioczek:</b> Wpływ wiedzy translacyjnej studentów pierwszego roku na skuteczność dydaktyki translacji <b>mgr Helena Kryg:</b> Projekt Postcrossing – alternatywa w kształceniu kompetencji komunikacyjnej i interkulturowej DYSKUSJA</p>	<p><b>LL 2 (sala 8)</b> prof. Jarosław Kuczer <b>prof. Krzysztof Wesołowski, dr Dorota Ambrożuk:</b> Wykładnia konwencji międzynarodowych zawierających normy cywilnoprawne <b>dr Izabela Gawłowicz:</b> Retoryka Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości - klarowność i konsekwencja, czy galimatias i wątpliwości? DYSKUSJA <b>dr Joanna Markiewicz-Stanny:</b> Język aktów prawnych a ekskluzywa społeczna – stadium przypadku imigrantów w sytuacji nieregularnej <b>dr Joanna Osiejewicz:</b> Sprawiedliwość językowa w prawie środowiska: ludy tubylcze a narody Unii Europejskiej DYSKUSJA</p>
<p><b>15:40 – 16:10 Przerwa na kawę (Palmiarnia UZ)</b></p>			
<p>Prowadzenie: 16:10 – 16:30</p> <p>16:30 – 16:50</p>	<p><b>G 3 (Aula C)</b> dr Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska <b>dr Marcin Łączek:</b> Funkcja facylitacyjna angielskiej polityki oświatowej w zakresie kształcenia mniejszości etnicznych (przypadek inspektoratu oświaty w Milton Keynes) <b>dr Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska:</b> Eksperymentalna</p>	<p><b>L 1 (Aula B)</b> dr Marta Małachowicz <b>prof. Paweł Bąk:</b> Polskie i niemieckie świadectwo pracy. Analiza pragmalingwistyczna i jej implikacje praktyczne <b>dr hab. Tatiana Kwiatkowska:</b> Terminy w matematyce, matematyka w terminach (ujęcie konfrontatywne polsko-rosyjskie) DYSKUSJA <b>dr Magdalena Zabielska, mgr</b></p>	<p><b>LL 3 (sala 8)</b> dr Izabela Gawłowicz <b>prof. Aleksandra Monarcha-Matlak:</b> Pojęcie komunikacji elektronicznej w aktach prawnych i orzecznictwie <b>dr Rafał Bucholski:</b> Wykładnia w prawie – neutralny proces, sztuka retoryki czy manipulacja? Implikacje dla stanowienia i stosowania prawa administracyjnego i</p>



16:50 – 17:00	glottodydaktyka okulograficzna - nowe spojrzenie na stare problemy DYSKUSJA	17:20 – 17:40	<b>Magda Żelazowska-Sobczyk:</b> Tytuły polskojęzycznych medycznych opisów przypadku <b>dr Jan Łompiś:</b> W kwestii ontologii i norm stylu naukowego DYSKUSJA	16:50 – 17:00	podatkowego DYSKUSJA
17:00 – 17:20	<b>dr Katarzyna Sowa-Bacia:</b> Błędy metodyczne w nauczaniu języka obcego w przedszkolu	17:40 – 17:50		17:00 – 17:20	<b>dr Dorota Kaczorkiewicz:</b> Styl wypowiedzi sądów administracyjnych prezentowany w uzasadnieniach wyroków
17:20 – 17:40	<b>mgr Katarzyna Wędrychowicz:</b> Komunikologia specjalistyczna, czyli kilka uwag o niemieckim języku medycznym			17:20 – 17:40	<b>dr Bogdan Rutkowski:</b> Wpływ zmian ustrojowych współczesnego Państwa Polskiego na język prawny, na przykładzie wybranych instytucji prawnych polskiego prawa finansowego
17:40 – 17:50	DYSKUSJA			17:40 – 17:50	DYSKUSJA
<b>18:30</b>	<b>Bankiet (Palmiarnia Miejska, ul. Wrocławska 12a)</b>				



Sobota, 8 kwietnia

<p>Prowadzenie: 9:00 – 9:20</p> <p>9:20 – 9:40</p> <p>9:40 – 9:50 9:50 – 10:10</p> <p>10:10 – 10:30</p> <p>10:30 – 10:40</p>	<p><b>G 4 (Aula C)</b> dr Marcin Łączek <b>dr Joanna Kic-Drgas:</b> Polityka językowa przedsiębiorstwa a planowanie kursu języka specjalistycznego na przykładzie branży informatycznej <b>dr Jolanta Łacka-Badura:</b> Ocena kompetencji merytorycznej w dydaktyce języka biznesu na uczelni o profilu ekonomicznym DYSKUSJA <b>dr Grażyna Strzelecka:</b> Niemiecki w turystyce, reklamie i spedycji – projekt praktycznego ukierunkowania zajęć językowych dla studentów germanistyki <b>dr Marcin Mizak:</b> /r/ wtrącone w standardowej angielszczyźnie brytyjskiej: uczyć, czy nie uczyć? DYSKUSJA</p>	<p>Prowadzenie: 9:00 – 9:20</p> <p>9:20 – 9:40</p> <p>9:40 – 9:50 9:50 – 10:10</p> <p>10:10 – 10:30</p> <p>10:30 – 10:40</p>	<p><b>L 2 (Aula B)</b> prof. Artur Kubacki <b>prof. Jarochna Dąbrowska-Burkhardt:</b> O języku niemieckim w Polsce – stereotypy i wyobrażenia na przestrzeni wieków <b>dr Renata Nadobnik:</b> Rozmówki językowe do zadań specjalnych (na przykładzie pary językowej niemiecko-polskiej) DYSKUSJA <b>dr Monika Schönherr:</b> Problemy składniowe w tekstach naukowych studentów filologii germańskiej: raport z polsko-niemieckich badań nad specyfiką pisarstwa naukowego w języku obcym <b>dr Izabela Dixon:</b> Słuchaj uchem a nie brzuchem: co frazeologia odkrywa o naturze problemów komunikacyjnych DYSKUSJA</p>	<p>Prowadzenie: 9:00 – 9:20</p> <p>9:20 – 9:40</p> <p>9:40 – 9:50 9:50 – 10:10</p> <p>10:10 – 10:30</p> <p>10:30 – 10:40</p>	<p><b>LL 4 (sala 8)</b> dr Rafał Bucholski <b>dr Edyta Więclawska:</b> Transgatunkowa akomodacja komunikacyjna w przedmiocie alternatywnych metod rozwiązywania sporów <b>dr Sławomir Maciejewski, dr Izabela Gawłowicz:</b> Współpracę kształtuje dialog – komunikowanie się związków zawodowych z pracownikami w zakładzie pracy DYSKUSJA <b>dr Iwona Wierzchowiecka-Rudnik:</b> Historyczna semantyka diachroniczna i synchroniczna nauki prawa międzynarodowego <b>mgr Urszula Bukowska-Pelc:</b> Precyzja języka fachowego na przykładzie języka prawnego DYSKUSJA</p>
<p>10:40 – 11:10 <b>Przerwa na kawę (Palmiarnia UZ)</b></p>					
<p>Prowadzenie: 11:00 – 11:20</p> <p>11:20 – 11:40</p>	<p><b>L 4 (Aula C)</b> dr Monika Schönherr <b>dr Grzegorz Pawłowski:</b> ‚Myślenie’ czy ‚myślenie specjalistyczne’? Kilka uwag i dowodów w sprawie (możliwych) desygnatów powyższych wyrażeń <b>dr Anna Bajerowska:</b></p>	<p>Prowadzenie: 11:00 – 11:20</p> <p>11:20 – 11:40</p> <p>11:40 – 11:50</p>	<p><b>L 3 (Aula B)</b> dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop <b>prof. Artur Kubacki:</b> Wpływ języków słowiańskich na austriacką i szwajcarską odmianę języka niemieckiego <b>dr hab. Oksana Małyśa:</b> O gatunkach komisyjnych DYSKUSJA</p>	<p>Prowadzenie: 11:00 – 11:20</p> <p>11:20 – 11:40</p>	<p><b>L 5 (sala 8)</b> prof. Jarochna Dąbrowska-Burkhardt <b>dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop:</b> Kilka uwag o frazeologizmach w słownikach dwujęzycznych online <b>dr Katarzyna Tryczyńska:</b></p>



11:40 – 11:50	Inkorporowanie modeli z dziedziny fizyki i matematyki na grunt lingwistyki stosowanej – perspektywy i ograniczenia	11:50 – 12:10	<b>dr Alicja Sztuk:</b> Problemy i wyzwania polityki terminologicznej na przykładzie baz danych terminologicznych	Terminologia a przekład. Kolokacje w niderlandzkich tekstach prawnych i prawniczych w przekładzie na język polski
11:50 – 12:10	DYSKUSJA <b>dr Anna Borowska:</b> Dyferencjacja zadań badawczych awialingwistyki na tle bieżących potrzeb lotnictwa	12:10 – 12:30	<b>dr Artur Świątek:</b> Użycie wybranych angielskich określników przez polskich użytkowników języka drugiego na różnych poziomach zaawansowania	11:40 – 11:50 11:50 – 12:10
12:10 – 12:30	<b>dr Jacek Karpiński:</b> Obraz w komunikacji specjalistycznej na przykładzie komunikacji na pokładzie samolotu	12:30 – 12:40	DYSKUSJA	DYSKUSJA <b>dr Marta Małachowicz:</b> Konceptualizacja wybranych pojęć prawa cywilnego w tekście prawnym
12:30 – 12:40	DYSKUSJA			12:10 – 12:30 12:30 – 12:40
<b>13:00</b>	<b>Zamknięcie konferencji i brunch (Palmiarnia UZ)</b>			
<b>13:30</b>	<b>Walne Zgromadzenie PTLs, Aula C</b>			



## Abstrakty

**dr Agnieszka Andrychowicz-Tojanowska** (Uniwersytet Warszawski)

### **Eksperymentalna glottodydaktyka okulograficzna - nowe spojrzenie na stare problemy**

Rozwój i coraz większa dostępność zaawansowanych narzędzi badawczych pozwalają na prowadzenie badań wspieranych aparaturowo także w dyscyplinach, które dotychczas z różnych względów nie wykorzystywały takich narzędzi. Jednym z takich obszarów jest glottodydaktyka, która tradycyjnie wykorzystuje takie narzędzi badawcze, jak np. wywiad, kwestionariusz, obserwacja. Jednak obecnie również ona może sięgać po narzędzia bardzo zaawansowane, jak choćby okulograf. Celem wystąpienia jest przedstawienie okulografii jako metody badawczej w glottodydaktyce i na tej podstawie zdefiniowanie pojęcia „eksperymentalna glottodydaktyka okulograficzna” dla tego rodzaju badań glottodydaktycznych.

**dr Anna Bajerowska** (Uniwersytet Warszawski)

### **Inkorporowanie modeli z dziedziny fizyki i matematyki na grunt lingwistyki stosowanej – perspektywy i ograniczenia**

Idea inkorporowania modeli wypracowanych w obrębie nauk ścisłych (przede wszystkim fizyki, biofizyki i matematyki) na grunt modelowania lingwistycznego stanowi efekt podejmowania transdyscyplinarnych wysiłków na rzecz modyfikacji w zakresie stratyfikacji spektrum badawczego lingwistyki stosowanej. Realizacja tych starań, otwierająca nową, wielowymiarową perspektywę poznawczą, nie jest jednak pozbawiona poważnych przeszkód, choćby w postaci nierozwiązanej dotąd dychotomii umysł-ciało. Niniejszy referat stanowi próbę prezentacji wyżej zarysowanej problematyki w ujęciu antropocentrycznym.

**dr Norbert Banaszak** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Konstytucje w Republice Federalnej Niemiec - różnorodność pojęć, czy treści?**

Republika Federalna Niemiec jest krajem federalnym, złożonym z 16 Krajów Związkowych, co oznacza, że w jej porządku prawnym funkcjonuje 16 aktów rangi konstytucji, oraz konstytucja federacji zwana Ustawą Zasadniczą (GG). Akty Krajów Związkowych uchwalone w różnym czasie winny zachowywać zgodność z Ustawą Zasadniczą – są jednak dość zróżnicowane co do objętości i systematyki. Autor zamierza przedstawić również rozważania na temat istnienia (lub też braku) zróżnicowania co do treści.

**prof. Paweł Bąk** (Uniwersytet Rzeszowski)

### **Polskie i niemieckie świadectwo pracy. Analiza pragmalingwistyczna i jej implikacje praktyczne**

W referacie omówione zostaną aspekty pragmalingwistyczne istotne dla analizy niemieckich i polskich świadectw pracy. Akcent położony zostanie na statusie prawnym i cechach niemieckich tekstów, które zdecydowanie odróżniają je od polskich dokumentów. W dyskusji na temat domniemanej ekwiwalencji polskich i niemieckich świadectw szczególnie ważnymi kategoriami są presupozycja oraz implikatura konwersacyjna. Refleksja teoretyczna rodzi implikacje natury praktycznej w zakresie translatoryki i tekstotwórstwa.

**dr Anna Bonek** (Uniwersytet Warszawski)

### **Analiza okulograficzna procesu tłumaczenia niemieckich aktów administracyjnych na język polski**

Przeprowadzono badanie okulograficzne procesu tłumaczenia pisemnego, w którym uczestniczyło piętnastu studentów ostatnich lat studiów drugiego stopnia. Przeanalizowano wyniki parametrów: czasu fiksacji i sakad, czasu fiksacji, liczby fiksacji oraz szerokości źrenicy podczas pracy z tekstem wyjściowym, docelowym i przeglądarką internetową oraz z każdym pojedynczym wyrazem w tekście wyjściowym i docelowym. Podczas procesu tłumaczenia wartości parametrów czasu fiksacji i sakad, czasu fiksacji oraz liczby fiksacji wykazały istotnie statystycznie różnice podczas pracy z tekstem docelowym i tekstem wyjściowym.

**dr Paulina Borowczyk** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)





### **Przekład audiowizualny w kontekście komunikacji międzykulturowej**

Celem wystąpienia będzie zwrócenie uwagi na kilka pierwszorzędnych kwestii związanych z przekładem audiowizualnym. Po pierwsze, uwzględniając kompleksowość samego procesu przekładu audiowizualnego omówię specyfikę tłumaczenia audiowizualnego względem tłumaczenia tekstów pisanych. Po drugie, nie zapominając, że głównym celem dubbingowanych produkcji filmowych (przede wszystkim animowanych, ale również fabularnych) jest wywołanie konkretnego efektu wśród widzów (śmiech), chciałabym zilustrować na konkretnych przykładach, w jaki sposób tłumacze-dialogiści dokonują twórczej adaptacji dialogów filmowych. Refleksja dotyczyć będzie przede wszystkim funkcji, jaką pełni współczesny tłumacz filmów dubbingowanych i granic jego działalności. Chciałabym pokazać, że wplatając do tłumaczonych dialogów swój autorski styl oraz aluzje do rodzimej rzeczywistości, tłumacz-dialogista korzysta ze znacznej swobody i w wielu miejscach modyfikuje treści dialogów na potrzeby konkretnej sytuacji bądź w celu wywołania pożądanego efektu.

**dr Anna Borowska** (Uniwersytet Warszawski)

### **Dyferencjacja zadań badawczych awialingwistyki na tle bieżących potrzeb lotnictwa**

Autorka przedstawia nową dziedzinę wiedzy zwaną awialingwistyką nazwaną i opisaną przez siebie wcześniej, która zajmuje się różnymi rodzajami tekstów lotniczych. Dyskurs lotniczy jest specyficzną odmianą dyskursu specjalistycznego, w którym cechy wspólne pozostałym odmianom specjalistycznym są znikome. Potrzeby lotnictwa rosną proporcjonalnie do potrzeb badania i usprawniania wielu jego aspektów, w tym komunikacji lotniczej. Artykuł przedstawia przedmiot i cele awialingwistyki, a następnie zarysowuje dyferencjację jej zadań badawczych według bieżących potrzeb lotnictwa uwzględniając różnorodność polilektów lotniczych, a skupiając się na przykładzie dyskursu żeglugi powietrznej.

**dr Rafał Bucholski** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Wykładnia w prawie – neutralny proces, sztuka retoryki czy manipulacja? Implikacje dla stanowienia i stosowania prawa administracyjnego i podatkowego**

Inflacja aktów prawnych, poddawanie procesu stanowienia prawa presji politycznej i naciskom lobbystów, niedostatki edukacyjne osób w składach organów prawodawczych, nieprecyzyjny język, wewnętrzna sprzeczność zwrotów prawniczych. To jedne z wielu przyczyn zjawiska korozji prawa stanowionego. Z kolei stagnacja zawodu sędziego, konkurencja pomiędzy najważniejszymi sądami, nieetyczne działania profesjonalnych pełnomocników, czy oryginalne pomysły przedstawicieli doktryny przekładają się na proces stosowania prawa. Wpływ tych zjawisk na dokonywanie wykładni oraz stosowanie i stanowienie prawa zostanie przedstawiony na przykładach ustaw obowiązujących i projektowanych oraz orzeczeń sądowych.

**mgr Urszula Bukowska-Pelc** (Uniwersytet Śląski)

### **Precyzja języka fachowego na przykładzie języka prawnego**

Celem referatu jest próba przedstawienia, w jaki sposób podstawowe założenie języka fachowego – precyzja, jest realizowane w tekstach prawnych. Skupiono się na środkach językowych, które są charakterystyczne dla języka prawnego, ale wpływają negatywnie na jego precyzję. Wymienić tu należy terminy wieloznaczne, wyrażenia niedookreślone i nieostre. W artykule skoncentrowano się przede wszystkim na analizie definicji legalnych jako środka uniknięcia wieloznaczności, jak również na sposobie tworzenia prawidłowych definicji. Wskazano, jakich kategorii błędów należy unikać przy konstruowaniu definicji legalnych, aby tekst był precyzyjny. Precyzja bowiem wpływa zarówno na interpretację, jak i na przekład na język obcy.

**prof. UZ dr hab. Jarochna Dąbrowska-Burkhardt** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **O języku niemieckim w Polsce – stereotypy i wyobrażenia na przestrzeni wieków**

W roku 1999 Gerhard Stickel i Norbert Volz (1999: 5) wyrażają pogląd, że badanie ludzkich przekonań i nastawień do własnego języka, jak i do języków innych osób czy grup jest na wskroś skomplikowane. Często padają bowiem w tym kontekście oceny i stosowane są kategorie, które zasługują na miano „lingwistycznie zabronionych” (Stickel 2003: 3). W proponowanym wykładzie pragnę zająć się tematem utartych i powszechnie znanych stereotypów, które kształtują dzisiejszy obraz Niemca, a tym samym języka niemieckiego w Polsce. Ponieważ zarówno zachowania, jak i



ocena poszczególnych wspólnot językowych wynikają z uwarunkowań historycznych poniższe studium dotyczące badania stereotypów narodowych nie może obejść się bez odniesienia do historii. Szkic historyczny okazuje się niezbędnym, aby móc pokazać, na jakim podłożu ukształtowało się postrzeganie języka niemieckiego i samych Niemców w Polsce. Krótka ankieta wśród studentów germanistyki Uniwersytetu Zielonogórskiego ma na celu zweryfikować znane stereotypy i ukazać, w jaki sposób postrzegają język niemiecki młodzi ludzie, którzy zdecydowali się go studiować.

**dr Izabela Dixon** (Politechnika Koszalińska)

### **Słuchaj uchem a nie brzuchem: co frazeologia odkrywa o naturze problemów komunikacyjnych**

W języku polskim, jak też i w innych językach, funkcjonuje szereg frazeologizmów, które wskazują na potrzeby uczestników aktów mowy, jakość komunikacji, oraz przeszkody w umiejętnym czy efektywnym komunikowaniu się. Na przykład, strofujące powiedzenie *słuchaj uchem a nie brzuchem* kładzie nacisk na nieuwagę ze strony słuchacza i wynikającego z niej braku zrozumienia tematu czy sytuacji. Głównym celem referatu jest ukazanie problemów komunikacyjnych przez pryzmat wybranych powiedzeń i kolokacji charakteryzujących zachowania językowe upośledzające komunikację. W referacie omówione zostaną zarówno elementy zakłócające komunikację, jak i strategie zapobiegające niektórym problemom komunikacyjnym. Przedstawione wnioski zostaną odniesione między innymi do kontekstów dydaktycznych.

**dr Izabela Gawłowicz** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Retoryka Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości – klarowność i konsekwencja czy galimatias i wątpliwości?**

Celem wystąpienia jest zaprezentowanie charakterystycznych pojęć (np. „international law – making”) i wyrażeń (np. „international community”, „international judicial function”, „international custom”, „selfdetermination”), zaczerpniętych z orzecnictwa Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, zilustrowanie, w jaki sposób Trybunał tymi pojęciami i wyrażeniami się posługuje (czy robi to świadomie, czy raczej intuicyjnie, czy je może definiuje, czy uznaje ich znaczenie za oczywiste, czy nadaje im jednolitą treść, czy jest w tym zakresie konsekwentny oraz czy taka działalność Trybunału wpływa na substancję norm traktatowych).

**dr Monika Janicka** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

### **Indywidualizacja na lekcjach języka obcego – utopia czy konieczność?**

Zmiana paradygmatu, która przeniosła akcent z osoby nauczyciela na ucznia stawiając tego ostatniego w centrum procesu nauczania i uczenia się, wymaga daleko idących zmian w dydaktyce i metodyce nauczania języków obcych. W tym kontekście niezwykle ważnym, choć często nadużywanym pojęciem stała się „indywidualizacja nauczania”. Nauczyciele odnoszą się do tego wymagania bardzo sceptycznie, dopatrując się w nim wręcz pewnej utopii. W referacie zaprezentowane zostaną możliwości oraz granice indywidualizowania procesu nauczania języków obcych oraz wskazówki metodyczne, jak indywidualizować nauczanie, aby nie obciążało nadmiernie nauczyciela, zaś uczniom przynosiło jak najwięcej korzyści.

**dr Elżbieta Jastrzębska** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Wykorzystanie strategii twórczych w kształceniu językowym (na przykładzie języka francuskiego)**

W wystąpieniu chciałabym przedstawić praktyczną propozycję wykorzystania strategii pedagogiki twórczości w kształceniu językowym. Koncepcja ta oparta jest na technikach myślenia dywergencyjnego, asocjacyjnego i analogicznego, na metaforyzowaniu i transformowaniu. Wraz z rozwojem podejścia komunikacyjnego w glottodydaktyce pojawiają się pojęcia ważne również w pedagogice twórczości – spontaniczność, ekspresja własna, ludyczność, inwencja. Liczne działania służące do rozwijania postawy twórczej, sprzyjają rozwojowi produktywnych sprawności językowych na zajęciach języka obcego. Pozwalają one na uczenie się języka poprzez „przeżywanie” go, w działaniu i w ścisłej relacji z innymi.

**dr Dorota Kaczorkiewicz** (Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie)

### **Styl wypowiedzi sądów administracyjnych prezentowany w uzasadnieniach wyroków**

Przepis art. 141 § 4 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi normuje składniki uzasadnienia. Najważniejszą częścią uzasadnienia wyroku sądu administracyjnego jest wskazanie podstawy prawnej oraz jej wyjaśnienie. Stanowi ona efekt subsumcji i dokonanej w związku z nią

wykładni przepisów prawnych. Interesującym zagadnieniem jest, w jaki sposób sądy administracyjne formułują uzasadnienia wyroków w tej części. W tym celu korzystając ze strony internetowej z bazą orzeczeń sądów administracyjnych można dokonać analizy tychże uzasadnień. W rezultacie można będzie dostrzec semantyczne aspekty przedstawiania uzasadnienia swoich twierdzeń przez sądy, jak również wpływ orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego na orzecznictwo sądów administracyjnych.

**dr Jacek Karpiński** (Uniwersytet Wrocławski)

### **Obraz w komunikacji specjalistycznej na przykładzie komunikacji na pokładzie samolotu**

Jedną z najbardziej widocznych cech komunikacji specjalistycznej jest bez wątpienia używana terminologia. Problem może pojawić się jednak w sytuacji, gdy specjalista musi przekazać konkretne informacje osobie, która nie posiada specjalistycznej wiedzy z danej dziedziny i nie zna charakterystycznej terminologii. Zrozumienie takiego komunikatu mogą ułatwić obrazy (znaki ikoniczne i indeksowe), które są niewątpliwie bardziej uniwersalne.

Problem użycia obrazów w komunikacji specjalistycznej zostanie przedstawiony na przykładzie komunikacji na pokładzie samolotu między personelem pokładowym a pasażerem. W jaki sposób są wykorzystywane obrazy? Czy rzeczywiście ułatwiają zrozumienie przekazywanego komunikatu? A może jednak teza, że „jeden obraz [jest] wart więcej niż tysiąc słów” nie ma zupełnie zastosowania w komunikacji specjalistycznej?

**dr Joanna Kic-Drgas** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

### **Polityka językowa przedsiębiorstwa a planowanie kursu języka specjalistycznego na przykładzie branży informatycznej**

Rozwijanie umiejętności komunikowania się w języku obcym jest coraz częściej postrzegane w kontekście zawodowym jako jeden z priorytetowych celów przedsiębiorstwa, gdyż problemy komunikacyjne w środowisku zawodowym przyczyniają się do obniżenia efektywności działań, a w konsekwencji do spadku produktywności i wygenerowania niższego zysku. Pracodawcy jasno formułują swoje oczekiwania względem pracowników już na etapie rekrutacyjnym, a następnie w dalszych etapach pracy wspierają różne formy doskonalenia zawodowego umożliwiające pracownikom pogłębienie znajomości języka obcego. Celem prezentacji jest wskazanie zależności między oczekiwanymi kompetencjami pracownika (wyrażonymi w ogłoszeniach o pracę w omawianym sektorze) a autentycznie wykorzystywanymi sprawnościami językowymi (w oparciu o sygnalizowane potrzeby adekwatne do opisu stanowiska) i konsekwencje tych zależności dla planowania kursu języka specjalistycznego dla branży informatycznej. Elementem końcowym prezentacji będzie wskazanie na możliwości aplikacji wyprowadzanych wniosków w kontekście dydaktyki języka specjalistycznego.

**prof. dr hab. Michał L. Kotin** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Ontologia lingwistyczna a rozwój języków ludzkich**

Rzeczywiste istnienie języka naturalnego jest, co udowodnił w swoich badaniach F. Grucza, przede wszystkim zjawiskiem o charakterze antropocentrycznym, czyli dotyczącym nie tylko indywidualnej kompetencji językowej w ujęciu lingwistyki generatywnej N. Chomskiego, lecz również faktycznego istnienia języka jako narzędzia myślenia i komunikowania w postaci idiolektu umiejscowionego w świadomości jednostki, należącej do danej społeczności językowej. Idiolekty są natomiast tworamami podlegającymi zmianom uwarunkowanym rozwojem indywidualnej świadomości w jej stałym współdziałaniu z idiolektami innych jednostek w ramach danej społeczności. Fiksacja tychże zmian i ich odpowiednia interpretacja pozwala na wyciągnięcie wniosków odnośnie współdziałania ontogenezy i filogenezy w kształtowaniu się języków ludzkich. Na tle teorii językoznawstwa antropocentrycznego, opracowanej przez F. i S. Gruczów, wzmiankowany tu problem zyskuje nowe brzmienie, a mianowicie chodzi tu o dynamiczny aspekt współdziałania czynników indywidualnych i społecznie uwarunkowanych oraz akwizycji językowej i zmian o charakterze „systemowym” w procesie ewolucji języka.

**mgr Helena Kryg** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

### **Projekt Postcrossing – alternatywa w kształceniu kompetencji komunikacyjnej i interkulturowej**

We współczesnej glottodydaktyce duży nacisk kładziony jest na kształcenie kompetencji komunikacyjnej i interkulturowej. Głównym celem nauczania jest przygotowanie młodzieży do późniejszych kontaktów i konwersacji w danym języku obcym. Najlepszą metodą na jego osiągnięcie jest bezpośredni kontakt z rodzimymi użytkownikami języka, jednak uczniowie mają zazwyczaj ograniczone możliwości wyjazdu za granicę i użycia języka w naturalnych sytuacjach komunikacyjnych. Ciekawą alternatywą jest udział w międzynarodowym projekcie Postcrossing, który stanowi niejako substytut wyjazdu i stwarza nowe możliwości dla komunikacji i użycia języka. W swojej prezentacji chciałabym przedstawić Projekt Postcrossing oraz jego wady i zalety w kontekście kształcenia kompetencji komunikacyjnej i interkulturowej. Ponadto zaprezentowane zostaną możliwości implementacji omawianego projektu podczas lekcji języka obcego oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów i nauczycieli Gimnazjum w Zdunach.

**prof. UP dr hab. Artur Dariusz Kubacki** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

#### **Wpływ języków słowiańskich na austriacką i szwajcarską odmianę języka niemieckiego**

Przedmiotem referatu jest ukazanie wpływu języków słowiańskich na język niemiecki i jego odmiany, a zwłaszcza niemczyznę używaną w Austrii i Szwajcarii. Na temat oddziaływania języka niemieckiego na języki słowiańskie, a głównie jego wpływu na język polski i rosyjski, napisano już niemało. Wystarczy zapoznać się z licznymi pracami germanistów i slawistów, aby pozyskać obszerną wiedzę na temat stanu badań prowadzonych w tym zakresie. Istnieje natomiast niewiele opracowań, w których przedmiotem dociekań lingwistów stały się słowiańskie elementy leksykalne obecne w niemczyźnie używanej w innych krajach niemieckojęzycznych aniżeli Niemcy. Lukę stanowi ponadto brak opracowań językoznawczych, w których punktem zainteresowania byłoby oddziaływanie polszczyzny na język niemiecki i jego odmiany. Z badań diachronicznych Tomasza Czarneckiego (2000) wynika jedynie, że w okresie od 1000 do 1500 roku niemczyzna przyjęła 25 zapożyczeń z języka polskiego, zaś za pewne polonizmy uznaje się – jak wymienia badacz – takie wyrazy, jak polnisch – polski (XI wiek), Grenze – granica i Säbel – szabla (XIII wiek) oraz Gurke – ogórek (XV wiek). Ze względu na zainteresowania badawcze pluricentryzmem językowym analizie poddano wpływ języków słowiańskich przede wszystkim na austriacką i szwajcarską odmianę języka niemieckiego.

**prof. UZ dr hab. Jarosław Kuczer** (Uniwersytet Zielonogórski)

#### **Herrenstand - panský stav - stan panów. Trudności w tłumaczeniu i wprowadzaniu do obiegu naukowego pojęć historycznych o złożonym charakterze prawno-administracyjnym i społeczno-kulturowym**

„Stan panów”, tłumaczony na język polski bezpośrednio od swoich niemieckich i czeskich odpowiedników, jest terminem słabo znanym w polskich naukach historycznych. Wraz z rozwojem badań nad elitami społecznymi Europy, niemożliwym stało się nie tylko samo zrozumienie, ale i umiejętne wytłumaczenie wielu procesów bez jasnej wiedzy o *Herrenstandzie*.

Jest to pojęcie, które do niedawna nie znajdowało odpowiedników w języku polskim, a podstawowym problemem w przybliżeniu go polskiemu odbiorcy, pozostawał jego złożony charakter. Aby móc się nim swobodnie posługiwać, opis naukowy z jednej strony musi zawierać dokładne wyjaśnienie aspektów i ram prawnych w jakich się mieścił, a także funkcjonowania pojęcia w świecie administracji państw. Z drugiej strony należy dokładnie przyjrzeć się równoległym kwestiom struktury społecznej stanu panów (szeroki podział na stopnie i rangi arystokratyczne) wraz z wynikającymi z nich miejscami w kulturze Środkowej Europy.

**dr hab. Tatiana Kwiatkowska** (Uniwersytet Śląski)

#### **Terminy w matematyce, matematyka w terminach (ujęcie konfrontatywne polsko-rosyjskie)**

W referacie zostaną podjęte aspekty związane z terminologią matematyczną w dwóch językach słowiańskich: polskim i rosyjskim. Podstawową metodą badawczą będą zestawienia symetrii i asymetrii w zakresie terminów rodzimych i zapożyczonych. W obu językach.

**prof. UG dr hab. Hadrian Lankiewicz** (Uniwersytet Gdański)

#### **Sukces w nauce języka obcego w świetle podejścia ekologicznego**

Opierając się na założeniach podejścia ekologicznego oraz badaniach i postulatach podejścia socjokulturowego w akwizycji języków obcych, statusu języka angielskiego we współczesnym świecie, a także uwzględniając zalecenia Rady Europy w zakresie autonomizacji procesu kształcenia językowego, pragnę zaakcentować problemy związane z konceptualizacją sukcesu w nauce języka obcego w literaturze glottodydaktycznej. Ważnym elementem moich rozważań jest zaakcentowanie wartości czynników indywidualnych (Szalek, 2016), w tym postaw wobec nauki języka obcego (Wilczyńska, 2002) oraz aspektów krytycznej świadomości językowej (Lankiewicz, 2015). Refleksję teoretyczną wzbogaca badanie dające wgląd w złożoność pojęcia „sukces” i ukazujące korelację pomiędzy wspomnianymi wyżej obszarami a postrzeganiem własnego sukcesu w nauce języków obcych przez studentów.

**dr Emil Lesner** (Uniwersytet Szczeciński)

**O tworzeniu i tłumaczeniu „easter eggów” na przykładzie tytułów zadań z trylogii gier komputerowych „Wiedźmin” i ich przekładu na język niemiecki**

Obecne w grach komputerowych nawiązania do kultury popularnej (tzw. „easter egg”) stanowią jako efekt wytworzonych w polisystemach kulturowych interrelacji duże wyzwanie dla tłumaczy. W niniejszym referacie zostanie podjęta próba opisu procesu powstawania „easter eggów”, a także sposoby ich przekładu na język niemiecki.

**dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop** (Uniwersytet Szczeciński)

**Kilka uwag o frazeologizmach w słownikach dwujęzycznych online**

Referat jest próbą odpowiedzi na pytanie, czy nowe możliwości, jakie stwarza leksykografia elektroniczna (m.in. multimedialność, oparcie na korpusach językowych i bazach danych, zniesienie ograniczenia miejsca, inne sposoby wyszukiwania informacji – przewyższenie porządku alfabetycznego, interaktywność i indywidualizacja, linkowanie do zasobów zewnętrznych) są wykorzystywane we frazeografii i czy przyczyniają się do takiej formy przedstawienia frazeologizmów, która byłaby bardziej przyjazna dla użytkownika niż prezentacja w słowniku papierowym. Na przykładzie wybranych internetowych słowników niemiecko-polskich i polsko-niemieckich omówione zostaną takie zagadnienia jak dobór, forma prezentacji i ekwiwalencja frazeologizmów w słowniku dwujęzycznym online.

**prof. UŚ dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik** (Uniwersytet Śląski)

**Leksyka specjalistyczna w tekście literackim a kompetencje tłumacza (na materiale polskich przekładów powieści kryminalnych Aleksandry Marininy)**

W niniejszym wystąpieniu interesować nas będą kompetencje tłumacza postrzegane w kontekście oceny „produktu” powstałego w wyniku jego działania. Ocena ta będzie dotyczyć komponentów wiedzy tłumaczeniowej, m.in. znajomości przedmiotu tłumaczenia, „wiedzy o świecie” i wiedzy specjalistycznej, a także określonych sprawności, jak np. umiejętności profesjonalnego przekodowywania komunikatu. Rozważania prowadzone będą na podstawie analizy tłumaczeń powieści kryminalnych, traktowanych jako świadectwo zmian w kulturze współczesnej, których efektem jest wymieszanie się form dyskursu. Tłumaczenie tekstów, będących syntezą równych gatunków stanowi wyzwanie, któremu tłumacze nie zawsze są w stanie sprostać.

**dr Jolanta Łącka-Badura** (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach)

**Ocena kompetencji merytorycznej w dydaktyce języka biznesu na uczelni o profilu ekonomicznym**

Kompetencja merytoryczna, oparta na fachowej wiedzy i doświadczeniu zawodowym jest integralnym składnikiem kompetencji w zakresie komunikacji specjalistycznej i jako taka – zdaniem badaczy – powinna być uwzględniana zarówno w procesie *uczenia* języka specjalistycznego, jak i w fazie *ewaluacji* postępów w nauce. Ocena kompetencji merytorycznej nierzadko budzi wątpliwości wśród dydaktyków, szczególnie w sytuacji, gdy uczący się są na wczesnym etapie przyswajania wiedzy przedmiotowej i nie posiadają doświadczenia zawodowego, a wykładowca języka specjalistycznego nie jest ekspertem w danej dziedzinie. W niniejszym referacie przedstawię wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na



Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach, mającego na celu ustalenie w jaki sposób studenci studiów pierwszego stopnia postrzegają ocenianie uwzględniające nie tylko kompetencje językowe, ale także szeroko rozumiane 'kompetencje fachowe'.

**dr Marcin Łączek** (Uniwersytet Warszawski)

**Funkcja facylitacyjna angielskiej polityki oświatowej w zakresie kształcenia mniejszości etnicznych (przypadek inspektoratu oświaty w Milton Keynes)**

Referat poświęcony jest funkcji facylitacyjnej angielskiej polityki oświatowej w zakresie kształcenia mniejszości etnicznych. Na wstępie autor przywołuje główne założenia *Education and Inspections Act* z 2006 roku (a także europejskiej polityki edukacyjnej względem nowoprzybyłych dzieci migrantów). W dalszej części zaś koncentruje się na przedstawieniu różnych sposobów wsparcia uczniów zawartych w *Guidance on the assessment of EAL pupils who may have special educational needs* opracowanych przez pracowników departamentu ds. mniejszości etnicznych (EMASS) działającego przy inspektoracie oświaty w Milton Keynes.

**dr Jan Łompiś** (Uniwersytet Warszawski)

**W kwestii ontologii i norm stylu naukowego**

Autor snuje rozważania nad istotą pojęcia stylu oraz nad rolą norm stylu naukowego we współczesnej angielszczyźnie. Punktem wyjścia dla dociekań jest antropocentryczne ujęcie stylu jako indywidualnej ludzkiej właściwości stanowiącej komponent idiokompetencji tekstotwórczej człowieka (naukowca). Ten składnik idiokompetencji tekstotwórczej, będący w istocie kompetencją stylistyczną naukowca, przejawia się głównie w umiejętności kształtowania językowego tworzonych tekstów zgodnie z normą lub uzusem panującym w społeczności dyskursu naukowego, a także w umiejętności przełączania się twórcy tekstu między różnymi sposobami kształtowania swoich wypowiedzi stosownie do określonych wymogów lub obowiązujących wzorców gatunkowych. Kompetencja stylistyczna twórcy tekstu bytuje w umyśle ludzkim i jest, podobnie jak wiedza ludzka, inherentnym atrybutem konkretnego człowieka. Autor prezentuje własny model kompetencji tekstotwórczej i stylistycznej naukowca oraz relacji wzajemnych poszczególnych komponentów tego modelu.

**dr Sławomir Maciejewski, dr Izabela Gawłowicz** (Uniwersytet Zielonogórski)

**Współpracę kształtuje dialog – komunikowanie się związków zawodowych z pracownikami w zakładzie pracy**

Niniejsze rozważania mają na celu analizę prawnych i faktycznych, formalnych i nieformalnych, werbalnych i niewerbalnych, realnych i wirtualnych instrumentów komunikowania się współczesnego związku zawodowego z pracownikami, których interesy związek ten reprezentuje w zakładzie pracy. Chcemy ustalić, czy z punktu widzenia tak prawa, jak i praktyki katalog i formy tych instrumentów są optymalne i efektywne. Punktem wyjścia do tej analizy jest prezentacja podstaw prawnych funkcjonowania związków zawodowych oraz ich pozycji wobec pracowników w świetle orzecznictwa sądów, w tym międzynarodowych.

**dr Agnieszka Malicka** (Uniwersytet Wrocławski)

**Kilka uwag dotyczących praktycznych aspektów nauczania studentów prawa prawniczego języka niemieckiego**

W prezentacji przedstawione zostaną najczęściej spotykane problemy w procesie nauczania specjalistycznego języka obcego. Zarówno studenci uczący się prawniczego języka niemieckiego, jak i tłumacze tekstów prawnych i prawniczych często napotykają na problem dotyczący tłumaczenia pojęć, które nie mają swoich ekwiwalentów w języku polskim i w języku niemieckim. Problem ten najczęściej wynika z różnic w systemach polskiego i niemieckiego prawa. W prezentacji zawarte zostanie kilka przykładów tego typu pojęć z propozycjami tłumaczenia.

**dr Marta Małachowicz** (Uniwersytet Warszawski)

**Konceptualizacja wybranych pojęć prawa cywilnego w tekście prawnym**

W referacie zostanie podjęta próba porównania sposobu konceptualizacji wybranych pojęć w tekście polskiego i rosyjskiego kodeksu cywilnego. Ustalenie zakresu znaczeniowego terminu (terminów) reprezentującego dane pojęcie oraz jego zdefiniowanie służy nie tylko precyzji tzw. języka

prawnego, ale umożliwia także przeprowadzenie analizy kontrastywnej wybranej terminologii. Na przykładzie materiałów opracowanych na potrzeby warsztatów tłumaczeniowych zaprezentowane zostaną wnioski na temat zastosowania wyników analizy w dydaktyce translacji tekstów specjalistycznych.

**dr hab. Oksana Małysa** (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

### **O gatunkach komisywnych**

W referacie zostanie podjęta próba opisu pragmalingwistycznych kryteriów wyodrębniania komisywnych form gatunkowych i podstaw ich klasyfikacji. W paradygmacie takich gatunków, których główną intencją jest zobowiązanie, uwzględnione będą parametry sytuacyjne, funkcjonalne, aksjologiczne, a także stopień standaryzacji i forma komunikatu. Przedmiotem szczegółowych rozważań stanie się porównanie komisywnych gatunków mowy zakorzenionych w rosyjskiej i polskiej przestrzeni kulturowej. Pozwoli to na ukazanie specyfiki świadomości gatunkowej oraz wskazanie sposobów aktualizacji intencji komisywności w zachowaniu językowym Polaków i Rosjan.

**dr Mariusz Marczak** (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)

### **Rozwijanie umiejętności miękkich w telekolaboracyjnych projektach tłumaczeniowych: narzędzia korpusowe, czyli od doświadczenia po refleksję**

Nieustanny rozwój globalnego rynku tłumaczeniowego w tempie szacowanym na 6.23% (DePalma, Hedge & Pielmeier, 2014) do 10% (Pym, 2016) w skali roku, znacząco zmienia praktykę zawodową tłumaczy. Rosnąca liczba zamówień realizowanych w krótkim czasie, przy jednoczesnym obniżaniu kosztów (Choudhury & McConnell, 2013), wymaga automatyzacji procesu tłumaczenia (TAUS, 2013), wykorzystania narzędzi CAT (Bondarenko, 2015) oraz realizacji zadań tłumaczeniowych w trybie telekolaboracji (Schaeffner, 2016). Aby skutecznie odpowiedzieć na dynamikę współczesnego rynku tłumaczeniowego uniwersyteckie studia przekładoznawcze powinny wykorzystywać metody dydaktyczne, które nauczą studentów radzić sobie z wyzwaniami pracy zespołowej (Bondarenko, 2015) poprzez rozwijanie wachlarza kompetencji twardych i miękkich. Niniejszy referat przedstawia, w jaki sposób w projektach telekolaboracyjnych wykorzystać można narzędzia korpusowe, aby wspierać rozwój kompetencji miękkich stymulując refleksję studentów nad doświadczeniami zebranych w trakcie telekolaboracji.

**dr Joanna Markiewicz-Stanny** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Język aktów prawnych a ekskluzja społeczna – studium przypadku imigrantów w sytuacji nieregularnej**

Referat jest refleksją nad relacją pomiędzy językiem aktów normatywnych a sytuacją prawną i faktyczną imigrantów. Niniejsze studium ograniczono do elementów najbardziej charakterystycznych dla sytuacji, w której prawo staje się instrumentem ekskluzji społecznej: kategoryzacji, depersonalizacji oraz eufemizacji. Chodzi zatem o taki sposób sformułowania norm prawnych, który uzależnia sytuację prawną danego adresata nie od jego indywidualnych zachowań lecz od przynależności do określonej kategorii podmiotów. Następnie fundamentalne znaczenie ma taki sposób formułowania hipotezy normy prawnej, która przez swoje brzmienie niesie ze sobą pewne kategorie ocen, a także element dehumanizacji (np. nielegalny imigrant). Inną stroną tego samego mechanizmu jest stosowanie eufemizmów mających ukryć opresyjność środków prawnych stosowanych wobec imigrantów w sytuacji nieregularnej.

**dr Marcin Mizak** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

### **/r/ wtrącone w standardowej angielszczyźnie brytyjskiej: uczyć czy nie uczyć?**

/r/ wtrącone (ang. *intrusive /r/*) to zjawisko fonetyczne charakterystyczne dla standardowej wymowy brytyjskiej, które powstaje poprzez analogię do /r/ łączącego (ang. *linking /r/*) – dźwięku /r/ wymawianego w takich wyrażeniach jak *for ever* lub *never again*, a więc w kontekście, w którym jeden wyraz kończy się literą <r> a następny zaczyna od samogłoski. W odróżnieniu od /r/ łączącego, /r/ wtrącone nie posiada swego ortograficznego odpowiednika, co zauważyć można porównując takie przypadki jak *law and...* i *lore and...* W obu przypadkach często wymawiany jest dźwięk /r/, mimo że w pierwszym przykładzie nie odpowiada mu litera <r>. Z tego też powodu – tzn. braku korespondencji między dźwiękiem a pisownią –



wymawianie /r/ wtrąconego jest często uznawane za niepoprawne i dlatego nie zalecane w nauczaniu wymowy języka angielskiego (Mańkowska et al. 2009).

Celem niniejszego artykułu jest wykazanie, iż wymawianie /r/ wtrąconego – jako powszechnego, naturalnego i logicznego zjawiska fonetycznego – należy raczej promować niż piętnować.

**prof. AP dr hab. Aleksandra Monarcha-Matlak** (Akademia Pomorska w Słupsku)

### **Pojęcie komunikacji elektronicznej w aktach prawnych i orzecznictwie**

Komunikacja to proces porozumiewania się ludzi, a więc przekazywania wiedzy i informacji. Pojęcie komunikacja pochodzi od łacińskiego słowa *communicare* tzn. połączyć, uczynić wspólnym oraz *communio*, które oznacza – wspólność, poczucie łączności. Komunikacja zawsze była dla ludzi fundamentem życia społecznego, łączyła ludzi i ich działania, zarówno na szczeblu lokalnym, ogólnopolskim, a także na całym świecie, sprzyjała ich rozwojowi. Z czasem forma bezpośredniego kontaktu stała się niewystarczająca, szukając zatem innych rozwiązań pozwalających na przekazywanie informacji na odległość wykorzystywano rozmaite formy transmisji informacji. Dopiero komunikacja elektroniczna spowodowała swojego rodzaju rewolucję w komunikacji społecznej, pozwoliła na pokonanie zarówno czasu, jak i przestrzeni.

**mgr Monika Nader-Cioczek** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

### **Wpływ wiedzy translacyjnej studentów pierwszego roku na skuteczność dydaktyki translacji**

Niniejszy referat prezentuje wyniki ankiety przeprowadzonej w roku akademickim 2015/2016 oraz 2016/2017 wśród studentów pierwszego roku studiów licencjackich na kierunku Lingwistyka Stosowana UMCS. Dzięki ankiecie uzyskano informacje dotyczące aktualnego stanu wiedzy translacyjnej studentów. Zgromadzone tą metodą informacje umożliwiły dalsze badania nad dydaktyką tłumaczenia a vista. Przede wszystkim jednak analiza wyników ankiet pozwoliła określić, w jaki sposób kształcić w studentach odpowiednią kompetencję translacyjną i translacyjną w ramach zajęć z praktycznego tłumaczenia a vista.

**dr Renata Nadobnik** (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim)

### **Rozmówki językowe do zadań specjalnych (na przykładzie pary językowej niemiecko-polskiej)**

Rozmówki językowe mają bardzo długą tradycję, która sięga czasów starożytnych. Opracowania te były i są nadal kierowane głównie do osób udających się za granicę, a nieznających języka danego kraju lub znających go w niewielkim stopniu. W związku z tym nazywa się je niekiedy także (niem.) *Kommunikationshelfer* lub *Reisedolmetscher* (pol. *pomocą w komunikacji* lub *tłumaczami w podróży*), m.in. dlatego, iż głównym elementem ich treści są niezmiennie wzory rozmów ułatwiające komunikację językową w typowych sytuacjach życia codziennego. Celem podjętego badania jest ukazanie takich rozmówek (na przykładzie pary językowej niemiecko-polskiej), które zostały opracowane na szczególne okoliczności, np. w czasie wojny, ale również dla wybranych grup społecznych, wiekowych czy też zawodowych.

**dr Mieczysław Nasiadka** (Uniwersytet Warszawski)

### **Typy translatorów automatycznych w tłumaczeniu metafor**

W dobie globalizacji i ogromnej ilości wytwarzanych codziennie informacji coraz ważniejsza staje się potrzeba jak najszybszego dostępu do tych informacji. Wiąże się to z koniecznością tłumaczenia ogromnej ilości tekstów i wypowiedzi. Niestety tłumacz-człowiek coraz częściej nie jest w stanie poradzić sobie z tą ilością i dlatego musi rosnąć i rośnie rola oprogramowania tłumaczącego, które nie tylko uzupełnia, ale coraz częściej ma zastępować człowieka w procesie tłumaczenia. Aby jakość tłumaczenia wykonywanego przez systemy automatyczne była akceptowalna, to muszą one „umieć”, podobnie jak człowiek, radzić sobie z typowymi problemami translatorskimi. Jednym z takich problemów, zwłaszcza dla oprogramowania automatycznego, jest metafora. W niniejszym referacie dokonuję przeglądu wybranego oprogramowania tłumaczącego pod kątem jego „zdolności” do tłumaczenia metafor.

**dr Izabela Orchowska** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

## **Kształcenie nauczycieli języków obcych jako interdyscyplinarny przedmiot poznania naukowego z perspektywy metaglottodydaktyki**

Kształcenie nauczycieli języków obcych stanowi specyficzny obszar badawczy na gruncie polskiej glottodydaktyki, której przedmiot poznania ma charakter interdyscyplinarny. W niniejszym referacie autorka zaprezentuje wnioski z metaanalizy artykułów glottodydaktycznych na temat kształcenia nauczycieli języków obcych opublikowanych na łamach *Neofilologa* w latach 1993-2013, odpowiadając na następujące szczegółowe pytanie badawcze: jak autorzy artykułów glottodydaktycznych na temat kształcenia nauczycieli JO rozumieją interdyscyplinarność ich przedmiotu poznania? Po zaprezentowaniu rezultatów metaanalizy artykułów odnośnie do powyższego pytania, zostanie również zaproponowana typologia refleksji glottodydaktycznych odnoszących się do kształcenia nauczycieli, ze względu na cele, na jakie są one ukierunkowane.

**dr Joanna Osiejewicz** (Uniwersytet Zielonogórski)

### **Sprawiedliwość językowa w prawie środowiska: ludy tubylcze a narody Unii Europejskiej**

Jednym z warunków skuteczności gwarancji przyznanym narodom przez międzynarodowe prawo środowiska jest ich efektywne zakomunikowanie. Istotą komunikacji z ludami tubylczymi jest uzyskanie ich zgody na podejmowanie operacji niosących ryzyko szkód w środowisku naturalnym. Komunikacja z narodami UE następuje natomiast w drodze stanowienia prawa wtórnego przez instytucje unijne. Mimo że podmiotem w każdym z tych przypadków jest naród, a celem - zachowanie środowiska naturalnego, stosuje się odmienne narzędzia pojęciowe i metody działania. Zasadnym jest zatem udzielenie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób te narzędzia i metody wzbogacają lub ograniczają realizację roszczeń językowych. Celem referatu jest zrekonstruowanie założeń dotyczących sposobu komunikowania się z narodami oraz zbadanie ram pojęciowych, które determinują koncepcję sprawiedliwości językowej w międzynarodowym prawie środowiska.

**dr Grzegorz Pawłowski** (Uniwersytet Warszawski)

### **„Myślenie” czy „myślenie specjalistyczne”? Kilka uwag i dowodów w sprawie (możliwych) desygnatów powyższych wyrażeń**

Wyniki dotychczasowych badań wskazują na to, że nie można oddzielać myślenia („w ogóle”) od myślenia językowego. Myślenie jest bowiem ściśle związane z językiem, i to niezależnie od tego, czy chodzi o jakiś konkretny język polski, grecki czy kaszubski, czy też, jeżeli chodzi o jakiś konkretny język matematyki czy logiki. Czy to samo można powiedzieć w odniesieniu do myślenia i myślenia specjalistycznego? Czy rozróżnianie desygnatów tych wyrażeń jest w ogóle zasadne? Na te pytania zamierzam udzielić odpowiedzi, odwołując się do wyników empirycznych badań i refleksji dotyczącej (specjalistycznej) pracy poznawczej.

**dr Joanna Pędzisz** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

### **Wpływ kompetencji dyskursywnej na rozwój sprawności translatorskich w zakresie tłumaczenia symultanicznego**

Celem niniejszych rozważań jest wykazanie możliwości powiązania analizy dyskursu z rozwojem sprawności translatorskich w zakresie tłumaczenia symultanicznego. Uwzględniając ich rodzaj i zakres oraz mając na uwadze umiejętności składające się na kompetencję dyskursywną zaprezentowane zostaną problemy powstałe w procesie tłumaczenia symultanicznego i sposoby ich rozwiązywania. Są to efekty badania pilotażowego przeprowadzonego ze studentami lingwistyki stosowanej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej a jego wyniki dowodzą konieczności włączenia elementów analizy dyskursu do procesu modelowania dydaktyki tłumaczenia symultanicznego.

**dr Anna Pol** (Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu)

### **Nauczanie języków specjalistycznych wspomagane TIK jako nowoczesna forma autonomicznego kształcenia akademickiego**

Zmiana paradygmatu w edukacji, stawianie osoby uczącej się w centrum sytuacji dydaktycznej oraz coraz większa popularność konstruktywizmu jako punktu odniesienia przy planowaniu procesu dydaktycznego spowodowały wzrost zainteresowania zastosowaniem nowoczesnych technologii informatycznych w kształceniu akademickim, a tym samym wzbogacanie oferty dydaktycznej poprzez stwarzanie możliwości wspierania czy uzupełniania nauczania tradycyjnego narzędziami środowiska e-learningowego. Niniejszy referat poświęcony będzie problematyce tworzenia i zastosowania w neofilologicznym kształceniu akademickim innowacyjnych interaktywnych materiałów dydaktycznych, kursów e-learningowych. Zawarte w referacie rozważania teoretyczne poparte będą licznymi przykładami praktycznymi zaczerpniętymi z projektów „Aktywni językowo –

*interAktywni w nauczaniu. Nowoczesne narzędzia i metody nauczania języków obcych w oparciu o ICT*” oraz „*Filolog dla środowiska*” realizowanymi we współpracy instytucjonalnej między Wyższą Szkołą Filologiczną i Sogn og Fjordane University College (HiSF), Sogndal w Norwegii.

**dr Bogdan Rutkowski** (Uniwersytet Zielonogórski)

**Wpływ zmian ustrojowych współczesnego Państwa Polskiego na język prawny na przykładzie wybranych instytucji prawnych polskiego prawa finansowego**

W dziejach współczesnego Państwa Polskiego wyróżnić można kilka cezur czasowych związanych z reformami zarówno politycznymi, jak i społeczno-gospodarczymi. Każda z tych cezur odcisnęła na języku prawnym swoje charakterystyczne piętno powodujące, że ten język nie był w pewnej części taki sam, jak przedtem. Często wprowadzano do języka prawnego nowe instytucje prawne, a starym nadawano nowe znaczenie. Coraz bardziej złożoną rzeczywistość państwa i społeczeństwa starano się uregulować (zarówno *ex post* jak i *ex ante*) językiem prawnym, który czyniono coraz bardziej złożonym i trudniej zrozumiałym. Każda z tych wielkich polskich reform wiązała się z nowelizacjami lub tworzeniem nowych przepisów prawa finansowego.

**dr Monika Schönherr** (Uniwersytet Zielonogórski)

**Problemy składniowe w tekstach naukowych studentów filologii germańskiej: raport z polsko-niemieckich badań nad specyfiką pisarstwa naukowego w języku obcym**

Specyfika sporządzania prac naukowych w języku obcym (np. języku niemieckim) wiąże się nie tylko z umiejętnością posługiwania się nim, ale wymaga również uwzględnienia specyficznych wzorców i strategii używania danego języka obcego w celach naukowych. Deficyty w tym zakresie na poziomie dyskursu naukowo-akademickiego dotyczą m.in. budowy składniowej tekstu i prowadzą najczęściej do deformacji znaczeniowych wynikających np. z wadliwej lokalizacji okoliczników lub zastosowania złej struktury informacji. Planowany referat poświęcony jest właśnie problematyce poprawności składniowej w pracach naukowych polskich germanistów oraz kwestii, w jaki sposób można zoptymalizować proces nabywania kompetencji tekstowych w języku niemieckim jako języku obcym.

**dr Katarzyna Sowa-Bacia** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

**Błędy metodyczne w nauczaniu języka obcego w przedszkolu**

Jak powszechnie wiadomo, od 1 września 2015 roku obowiązkową nauką języka obcego zostały objęte pięcioletki. Nasuwa się pytanie, jak obecnie wyglądają lekcje języka w przedszkolu. Aby na nie odpowiedzieć, dokonałam hospitacji zajęć języka obcego w dziesięciu przedszkolach na terenie województwa śląskiego. Obserwacje lekcji pozwoliły na wyciągnięcie wniosków, które dotyczą m. in. błędów metodycznych, popełnianych przez nauczycieli. Błędy te to np.: nieprzestrzeganie na wczesnym etapie nauczania prymatu rozwoju sprawności receptywnych przed produktywnymi lub niewykorzystywanie ruchu w nauczaniu języka obcego. W referacie wskazuję na błędy oraz omawiam, jaki wpływ mają one na przyswajanie języka.

**dr Grażyna Strzelecka** (Uniwersytet Warszawski)

**Niemiecki w turystyce, reklamie i spedycji – projekt praktycznego ukierunkowania zajęć językowych dla studentów germanistyki**

Referat podejmuje kwestię nauczania języka niemieckiego na wyższej uczelni z ukierunkowaniem na przygotowanie do wyzwań międzynarodowego rynku pracy. Praktyczne podejście do nauki języka obcego, przekazujące wiedzę z dziedzin takich jak turystyka, reklama czy spedycja, jest dziś zgodne z oczekiwaniami studentów, którzy chcą przyswajać sobie elementy języków fachowych, potrzebnych w ich późniejszej pracy zawodowej. Czy następuje przeorientowanie nauczania języka na filologię? Na trzech przykładach zostaje tu pokazane, że na to pytanie należy odpowiedzieć twierdząco. Programy nauczania związane z różnymi dziedzinami gospodarki są szczególnie pożądane, a zajęcia językowe pełnią rolę zajęć specjalizacyjnych. Rozważania osadzone są w ramach programu nauczania języka gospodarki dla studentów germanistyki II studiów stopnia.

**dr Anna Szczepaniak-Kozak, dr Emilia Wąsikiewicz-Firlej** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

**Kompetencja pragmatyczna nauczycieli języka angielskiego**



Kompetencja pragmatyczna (KP) to znajomość środków językowych potrzebnych do zrozumienia i realizacji poszczególnych illokucji, znajomość sekwencyjnych aspektów aktów mowy oraz wiedza pozwalająca na odpowiednie zastosowanie środków językowych w danym kontekście (Barron, 2003: 10) w celu „osiągania celów pozajęzykowych” (Wilczyńska, 1999: 324). Nabywanie KP w zakresie języka obcego przebiega odmiennie od nabywania KP przez rodzimych użytkowników tego samego języka. Jak wskazują badania przeprowadzone przez Szczepaniak-Kozak (2013, 2014, 2015), proces ten jest stopniowy i nasyca wiele trudności nawet na zaawansowanym etapie znajomości języka, a czasami nie jest wręcz w pełni możliwy. Ponieważ większość dotychczasowych badań dotyczących KP koncentrowała się na osobach uczących się języka obcego, niniejsze wystąpienie stanowi próbę spojrzenia na to zagadnienie od strony nauczycieli języka angielskiego. Celem podjętych rozważań, opartych na danych zebranych podczas hospitacji zajęć oraz wywiadów z nauczycielami, jest przede wszystkim nakreślenie profilu tej kompetencji na przykładzie prób realizowanych podczas prowadzenia zajęć z języka angielskiego.

**dr hab. Paweł Szerszeń** (Uniwersytet Warszawski)

### **Na czym polega „lingwistyczna inteligencja” współczesnych systemów glottodydaktycznych? Adaptacyjność w skali mikro i makro w obecnych rozwiązaniach e-learningowych**

Szybki rozwój mediów elektronicznych sprawił, że obok „zamkniętych” rozwiązań e-learningowych pojawiły się także te „otwarte”, wykorzystujące m.in. nowe techniki komunikowania się bądź zaawansowany system analizy danych językowych. Celem wystąpienia jest próba odpowiedzi na pytanie, na czym polega tzw. „lingwistyczna inteligencja” współczesnych systemów glottodydaktycznych. W związku z tym przybliżony zostanie zakres pojęciowy wyrażenia adaptacyjność (w skali mikro i makro) oraz podane będą przykłady systemów mikro- i makroadaptacyjnych, a także systemów glottodydaktycznych, które ze względu na kompleksowość analizy danych językowych można zaliczyć do narzędzi „inteligentnych”.

**dr Alicja Sztuk** (Uniwersytet Warszawski)

### **Problemy i wyzwania polityki terminologicznej na przykładzie baz danych terminologicznych**

W dzisiejszym świecie coraz częściej podejmowane są świadome i zaplanowane działania w ramach polityki terminologicznej. Do jej najważniejszych elementów zalicza się bazy danych terminologicznych, które powinny być wiarygodnym źródłem norm terminologicznych, a w konsekwencji stanowić wsparcie w procesach komunikacyjnych, w szczególności tych z udziałem tłumacza. Należy jednak mieć na uwadze, że istotne jest nie tylko tworzenie, ale i utrzymanie – aktualizacja istniejącej infrastruktury terminologicznej. W przeciwnym razie bazy danych stają się stopniowo niewiarygodne i bezużyteczne. W wystąpieniu przedstawione zostaną wyniki badań przeprowadzonych pod kątem sprawdzenia wiarygodności jednej z największych, europejskich baz danych terminologicznych.

**dr Artur Świątek** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

### **Użycie wybranych angielskich określników przez polskich użytkowników języka drugiego na różnych poziomach zaawansowania**

Celem prezentacji będzie teoretyczna i praktyczna analiza użycia wybranych określników (np. przedimków, wyrazów ilościowych, etc.) przez polskich użytkowników języka angielskiego na różnych poziomach zaawansowania (B2-C2). Część praktyczna będzie dotyczyć użycia wybranych określników w oparciu o dostępny korpus użytkowników języka drugiego (PELCRA). Ponadto, przedstawione badanie korpusowe będzie skontrastowane z podobnymi badaniami przeprowadzonymi wśród natywnych użytkowników języka angielskiego w celu pokazania różnic w kontekstualnym postrzeganiu określników przez badanych, jak i w ich roli syntaktycznej.

**dr Katarzyna Tryczyńska** (Uniwersytet Wrocławski)

### **Terminologia a przekład. Kolokacje w niderlandzkich tekstach prawnych i prawniczych w przekładzie na język polski**

W niniejszym referacie uwaga zostanie skupiona na zagadnieniach terminologicznych związanych z przekładem prawnym i prawniczym ze szczególnym uwzględnieniem podejścia niderlandzkich teoretyków przekładu i terminologów. Autorka podejmie próbę przedstawienia znaczenia kolokacji w niderlandzkim języku prawa oraz omówienia problemów terminologicznych związanych z ich przekładem. Zarysowane pola problemowe będą stanowić przedmiot kontrastywnej analizy przeprowadzonej na materiale w języku polskim i niderlandzkim. Zjawisko łączliwości semantyczno-



formalnej w języku niderlandzkim zostanie przeanalizowane w oparciu o tłumaczenia wykonane przez studentów wrocławskiej niderlandystyki w ramach zajęć specjalizacyjnych. Szczególne miejsce poświęcone zostanie wyborom translatorskim, stosowanej terminologii oraz błędom w przekładzie.

**prof. US i UZ dr hab. Krzysztof Wesolowski** (Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Zielonogórski), **dr Dorota Ambrożuk** (Uniwersytet Szczeciński)  
**Wykładnia konwencji międzynarodowych zawierających normy cywilnoprawne**

Konwencje międzynarodowe regulujące stosunki cywilnoprawne powstały jako wyraz kompromisu różnych kultur prawnych. Stąd też używana terminologia, jak i unormowane w konwencjach instytucje, nie zawsze odpowiadają występującym w wewnętrznym porządku prawnym. Istnieje zatem potrzeba zastosowania nieco innych zasad i metod wykładni do tego rodzaju przepisów. Referat zawiera próbę odpowiedzi na pytanie, w jakiej mierze wypracowane w nauce prawa dyrektywy wykładni, zwłaszcza wykładni językowej, mogą być stosowane w odniesieniu do norm cywilnoprawnych, wynikających z konwencji międzynarodowych. Chodzi również o ustalenie, w jakiej mierze przydatne są tu zasady wykładni konwencji międzynarodowych, wynikające z konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów.

**mgr Katarzyna Wędrychowicz** (Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu)

**Komunikologia specjalistyczna, czyli kilka uwag o niemieckim języku medycznym**

Referat ma celu ukazanie najważniejszych elementów tworzących skuteczną komunikację interpersonalną. Na szczególną uwagę zasługuje przedstawienie elementów zarówno języka ogólnego, jak i specjalistycznego oraz wykorzystanie go w różnych sytuacjach życiowych. W referacie odniesiemy się do komunikacji specjalistycznej na przykładzie komunikacji z dziedziny medycyny i zarządzania. Opieka zdrowotna jest przestrzenią, w której zachodzą różnego rodzaju relacje międzyludzkie, co wpływa na rosnącą świadomość i konieczność zmian na polu komunikacji klinicznej, dlatego też współcześnie zwraca się szczególną uwagę na rolę i istotę komunikacji medycznej (klinicznej) w relacji personel medyczny – pacjent, jak i również związaną z tym komunikację biznesową czy marketingową w jednostkach ochrony zdrowia.

**prof. dr hab. Roman Wieruszewski** (Poznańskie Centrum Praw Człowieka, Instytut Nauk Prawnych PAN)

**Znaczenie i rola języka w funkcjonowaniu międzynarodowych mechanizmów ochrony praw człowieka**

Tekst ma dotyczyć językowych aspektów sposobu implementacji i stosowania traktatów międzynarodowych regulujących prawa człowieka. Koncentruję się na traktatach uniwersalnych przyjmowanych w ramach ONZ. Traktaty te opracowywane są zazwyczaj w jednym języku, czyli angielskim. Zarazem jako języki tzw. autentyczne obowiązują wszystkie sześć języków oficjalnych ONZ. W przypadku stosowania tych konwencji w państwach członkowskich, w naszym przypadku w Polsce, problemem staje się sposób ich przetłumaczenia na język polski. Autentyczne wersje językowe różnią się nieraz zasadniczo. Jakie kryterium zastosować przy wyborze wersji tłumaczonej? Jakie konsekwencje to powoduje? Chciałbym w szczególności powołać się na przykład Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, a z nowszych umów przykład Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych. Przyjęcie określonej opcji terminologicznej będącej konsekwencją wyboru języka autentycznego znacząco wpływa na zakres normatywny umowy.

**dr Iwona Wierzchowiecka-Rudnik** (Politechnika Koszalińska)

**Historyczna semantyka diachroniczna i synchroniczna nauki prawa międzynarodowego**

W niniejszym tekście zamierzamy przedstawić historyczny katalog wyrażen określających naukę prawa międzynarodowego jako obszar wiedzy, dziedzinę nauki, dyscyplinę naukową i jej specjalizację. Zamierzamy prześledzić konceptualizację nauki prawa międzynarodowego na przestrzeni dziejów, wyrażoną w językowym ujęciu tej gałęzi prawa. Koncepcje terminologiczne potraktujemy najpierw jako wypowiedzi słowne i poddamy je interpretacji językowej, przyjmując jako założenie, że mają one charakter projektujący. Następnie zbadamy te koncepcje na poziomie interpretacji funkcjonalnej, poprzez odwołanie do kontekstu prawnego i kulturowego.

**dr Edyta Więclawska** (Uniwersytet Rzeszowski)



### **Transgatunkowa akomodacja komunikacyjna w przedmiocie alternatywnych metod rozwiązywania sporów**

Prezentacja dotyczy zagadnienia akomodacji komunikacyjnej w kontekście braku spójności w schemacie stylistycznym tekstów prawa, traktujących o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich. Autorka stawia tezę, iż teoria akomodacji może być rozpatrywana w kontekście komunikacji pisemnej w przedmiotowym obszarze, w perspektywie zróżnicowanych uwarunkowań, stawianych przez odbiorców poszczególnych tekstów. Z uwagi na fakt, iż tematycznie powiązane teksty, stanowiące korpus, przynależą do różnych gatunków języka prawa i nie są strukturalnie symetryczne, co uniemożliwia porównanie w zakresie konkretnych, paralelnych jednostek wypowiedzi, do zilustrowania zjawiska konwergencji w akomodacji wybrano zmienne, które powtarzają się ustawicznie w różnego rodzaju wypowiedziach zawartych w tekstach tworzących korpus. Pozostają one w zakresie referencyjnym podmiotowej i przedmiotowej strony sytuacji, objętej unormowaniami. Zaobserwowane wariacje leksykalne oraz gramatyczne poddano próbie zaklasyfikowania do określonych procesów językowych.

**dr Magdalena Zabielska** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **mgr Magda Żelazowska-Sobczyk** (Uniwersytet Warszawski)

### **Tytuły polskojęzycznych medycznych opisów przypadku**

Pomimo znaczącego zainteresowania formułowaniem tytułów artykułów naukowych wydaje się, iż tematyka ta w kontekście medycznym nie była dotychczas podejmowana przez wielu badaczy. W tych nielicznych badaniach powtarzające analizowane wątki to zarówno forma i długość tytułów, jak i ich treść. Podkreśla się także potrzebę dyskusji i kolejnych badań, które posłużyłyby wypracowaniu jednolitych zasad tworzenia jasnych i precyzyjnych tytułów, z korzyścią dla redaktorów czasopism, autorów i czytelników. Niniejsza praca to próba zbadania praktyk formułowania tytułów w polskojęzycznych medycznych opisach przypadku, analogicznie do badania Salager-Meyer i Ángeles Alcaraz Ariza (2013), w którym również wzięto pod uwagę długość, strukturę oraz treść tytułów.

**prof. UZ dr hab. Joanna Zawodniak, dr Mariusz Kruk** (Uniwersytet Zielonogórski)

Rozważania o zmiennym charakterze motywacji na lekcji języka angielskiego jako obcego wśród uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. Celem referatu jest zbadanie motywacji i sposobu, w jaki kształtuje się ona podczas szkolnej nauki j. angielskiego u uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. W części teoretycznej zostanie zarysowane pojęcie motywacji z perspektywy kognitywnej, z uwzględnieniem koncepcji złożonych systemów dynamicznych D. Larsen-Freeman. W drugiej części autorzy omówią przebieg i wyniki półrocznego badania ilościowego ukierunkowanego na zmierzenie zmian w poziomie motywacji uczniów w czasie lekcji j. angielskiego. Wykorzystano ogólną ankietę dotyczącą motywacji, arkusze pomiaru poziomów motywacji i arkusze ewaluacyjne.